

Dr. Salacz Tamás (1933–2022)

A magyar traumatológustársadalom számára szomorúan végződött a 2022. év: 89 éves korában, december 31-én elhunyt Salacz Tamás professzor, a magyar traumatológia egyik legnagyobb alakja, a nagy Manninger-iskola egyik utolsó élő képviselője, a térdsebészet egyik legendás úttörője.

Salacz Tamás híres orvosdinasztia tagjaként 1933. július 19-én született Budapesten. Anyai dédapja volt az orvostörténelemből ismert Walla Ferenc (1813–1870), aki Birly Ede Flórián halála után néhány hónapon át megbízottként vezette az egyetemi szülészeti klinikát, majd amikor a Rókus Kórházból pályázó Semmelweis Ignác átvette a tanszéket, kirendelték, hogy vezesse tovább a Kórház szülészeti osztályát. Szendrey Júlia orvosa is volt. Salacz Tamás anyai nagyapja, Walla Béla (1866–1934) és édesapja, Salacz Pál (1897–1971) is elismert szülészorvosok voltak. György testvére szemészorvos, 1997 és 2004 között a budapesti II. Szemklinikai igazgatója, Pál fia a Péterfy Sándor Utcai Kórház Neurológiai Osztályának vezetője.

Salacz Tamás 1951-ben érettségizett a budapesti Piarista Gimnáziumban. Élete végéig hű maradt alma materéhez. Az ott kapott tisztességet, becsületességet, hűséget és nem utolsósorban hitet élete végéig megőrizte, még a legnehezebb XX. századi évtizedekben is. 1992 és 1996 között a Piarista Diákszövetség elnöke volt. Piarista neveltetése miatt egyetemi tanulmányait nem kezdhetett orvostanhallgatóként, a politikai helyzet enyhülésével 1953-tól lett lehetősége a Budapesti Orvostudományi Egyetemen tanulni; 1959-ben *summa cum laude* minősítéssel végzett. Két évig a ceglédi kórház traumatológiai osztályán, majd négy évig a Pest megyei

Semmelweis Kórház sebészeti osztályán dolgozott. 1963-ban általános sebészetből tett szakvizsgát. Harmadik és egyben nyugdíjba meneteléig utolsó munkahelye 1965. november 1-től 1999. június 15-ig az Országos Traumatológiai Intézet volt. Az akkor adjunktusi beosztásban dolgozó Manninger Jenő osztályán kezdett dolgozni, és mellette vált az egyik legképzettebb traumatológussá. 1968-ban tette le a traumatológusi szakvizsgát. Mint tudományos munkatárs, főmunkatárs, majd 1981-től osztályvezető dolgozott a későbbi legendás VIII. Mozgásszervi Osztályon 1999-ig. Közben 1989. július 1-től az Országos Traumatológiai Intézet főigazgató-helyettese is volt.

1987-ben védte meg kandidátusi értekezését. A Haynal Imre Orvostovábbképző Egyetemen 1988-ban címzetes egyetemi docenssé, majd 1996-ban címzetes egyetemi tanárrá nevezték ki. Számos alkalommal volt külföldi tanulmányúton, elsősorban német nyelvterületen, az ausztriai Vöcklabruckban, Bécsben a Lorenz Böhlér Traumatológiai Intézetben, Németországban Ulmban, Bochumban. Csaknem minden kelet-európai ország vezető traumatológiai centrumába eljutott. Hazai és nemzetközi kongresszusokon számos előadást tartott, bemutatta a magyar traumatológia eredményeit. Gyümölcsöző szakmai kapcsolatokat ápolt a legtöbb európai társasággal. A Szlovák Traumatológus Társaság a tagjává választotta.

A Magyar Traumatológus Társaság egyik alapító tagja; 1966-tól haláláig volt társasági tag, több cikluson át a vezetőség tagja, főtitkár és elnök. A Traumatológus Szakmai Kollégium elnöki tisztségét 8 évig látta el az 1990-es években. Pest megyében éveken át volt traumatológus szakfőorvos. 1991-től 2021-ig az Egészségügyi Tudományos Tanács (ETT) Igazságügyi Bizottságában számítottak bölcs tapasztalataira.

Nyugdíjazása után több évtizedes, példamutató orvosi és traumatológusi munkájának elismeréseként Batthyány-Strattmann László-díjjal tüntették ki. Az első között kapta meg a Magyar Traumatológus Társaság legnagyobb kitüntetését, a Lumniczer Sándor-émlékérmet; 2019-ben a Dr. Manninger Jenő Alapítvány Manninger-díjban részesítette. Elismerései között mindig büszke volt arra a megtiszteltetésre, hogy 1991-ben II. János Pál pápa magyarországi látogatása során a Szentatya felkért és vezető orvosa lehetett.

Mindig rendkívül igényes volt mindenkivel, de elsősorban saját magával. Megkövetelte a precíz betegvizsgálatot, az anamnéziszfelvételt, a beteg statusának rögzítését, a kezelési tervet vagy alternatívákat is. Akkor volt

nyugodt az osztályán kezelt betegekkel kapcsolatban, ha tudta, hogy ott van a főnővére vagy a helyettese, a kötözős nővére, akikre mindig tudott számítani. Megbecsülte a gyógytornászok értékes munkáját is, talán a legszívesebben az ő államvizsgájukra szeretett járni vizsgáztatni. A gipszelőkkel is szoros kapcsolatot tartott, tudta, mi a megfelelő rögzítés, és hogy azt melyik gipszelő végzi a legjobban. A műtőben nagy biztonsággal, anatómiai ismeretekkel és a műtéti technika legmagasabb szintű alkalmazásával, lényegretörően és precízen operált. Nem szerette, ha elhúzódik egy műtét, mert az megterhelő a betegnek, fokozott infekciónak van kitéve, hamarabb alakulnak ki szövődmények. Otthonában is készült a műtéteire, röntgenképeket elemzett, szögmérővel, vonalzóval tervezte meg, mekkora részt hogyan kellene kivágni, mi a legjobb megoldás. Nyitott volt az új kihívásokra.

Állandóan képezte magát, ahogy hangsúlyt helyezett arra is, hogy beosztottjai is kövessék példáját. Mindig szánt időt a betegekre, leült melléjük, elmagyarázta a műtétet; műtét után is mindig vizitet tett a betegeinél, akár hétvégén is bement meglátogatni őket egy nagyobb operáció után, és ezt elvárta beosztottjaitól is.

1999. június 15-től kérte nyugdíjazását. Példamutató számunkra, tanítványai, szakmai utódai számára az a pillanat, amikor nyugdíjba vonult. 1999. június 15-én az Országos Traumatológiai Intézet VIII. emeletének tantermében, ahogy a korábbi években mindig, levezette a

délután 2 órakor tartott szakmai megbeszélést, majd a végén felénk fordult, és egy mondattal elbúcsúzott az intézet munkatársaitól, megköszönve, hogy több mint 30 évig itt dolgozhatott. Nem kért köszönetet, nem kért búcsúztatót. Rá oly jellemző módon, ilyen életpálya után is szerényen búcsúzott. Salacz professzor ilyen ember volt, a legnemesebb értelemben példakép, tanítómester, a magyar traumatológia kialakulásának egyik legnagyobb alakja, tudósa, szervezője. Hitéből adódott végtelen szerénysége, önzetlensége. Sohasem magát helyezte előtérbe. Minden tudásával a betegeket gyógyította, oktatta a fiatal traumatológusokat, nevelt több főorvost a traumatológia számára, és mindene volt szeretett intézete, az Országos Traumatológiai Intézet.

Életműve szerteágazó, sokoldalú és sokszínű volt. Egykori munkatársai közül többen főorvosok, osztályvezető főorvosok, külföldön is sikeres főorvosok lettek. Igenis van pótolhatatlan kolléga, mester, tanító. Salacz Tamás professzor pótolhatatlan a traumatológusközösségünk számára.

Temetése 2023. január 13-án volt a Farkasréti temetőben. Klára feleségén, Ákos mérnök és Pál orvos fián kívül öt unokája és öt dédunokája búcsúzott Tőle, kollégái, hűségesei tanítványai és nagyszámú betege jelenlétében.

Flóris István dr.

„Non omnis moriar.” (Horatius)
(Nem halok meg egészen.)